

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
КАРЛІВ УНІВЕРСИТЕТ, м. ПРАГА, ЧЕХІЯ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
МІЖНАРОДНИЙ ЧОРНОМОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
м. ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

26 березня 2021 р.

Черкаси
ЧДТУ
2021

УДК 33(063)
ББК 65.5
М34

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри» : 26 березня 2021 р. [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. – 121 с.

В збірнику представлені матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри», яка була організована кафедрою міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету за підтримки партнерських організацій та університетів.

Розглянуті інституційні, технологічні, інноваційні та фінансові аспекти забезпечення глобальної конкурентоспроможності, досліджені загрози для економічного розвитку в період пандемії Covid-19, визначені можливі шляхи розв'язання сучасних проблем забезпечення конкурентоспроможності на рівні країни, регіону та підприємства.

Організаційний комітет

Голова

Григор О.О д-р політ. наук, доцент, ректор Черкаського державного технологічного університету

Заступник голови

Демиденко В.В. канд. екон. наук, доцент, декан факультету економіки та управління ЧДТУ

Члени оргкомітету

Петкова Л. О. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

Бучашвілі Г. Др., проректор Міжнародного чорноморського університету

Гавриленко В. О. д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку, аналізу і оподаткування ЧДТУ

Гончаренко І. Г. д-р н.держ.упр., професор, завідувач кафедри фінансів ЧДТУ

Захарова О.В. д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування ЧДТУ

Коломицева О.В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та маркетингу ЧДТУ

Манн Р. В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва ЧДТУ

Секретаріат конференції

Пасенко В. В. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

Паламарчук Д. М. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

*Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Висновок. Переваги фінансової інклюзії виходять за межі приватних осіб та домашніх господарств. Переведення готівкових платежів у безготівкові, незалежно від того, чи це соціальні виплати та трансферти, чи податки, збори та обов'язкові платежі, чи розрахунки між приватними особами, сприятиме підвищенню прозорості та ефективності таких транзакцій і водночас зменшенню корупційних схем та тіньових операцій. Цифрові платежі також можуть стати основою для нових видів доставки основних послуг, таких як сонячна енергія та вода, особливо у віддалені райони, де національні мережі є занадто дорогими. Цифрові платежі також підтримують навчання. Таким чином, світові лідери дедалі більше усвідомлюють роль, яку фінансова інклюзія може відіграти у допомозі світові досягти багатьох цілей сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Національний банк України: Фінансова інклюзія. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=3961976
2. Стратегія Національного банку України. URL: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64754192>
3. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf

Пріхно Ірина Миколаївна,
д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів,
Хандюк Микола Васильович
старший викладач
Черкаський державний технологічний університет,
Черкаси, Україна

ВПЛИВ ГРОШОВОЇ МАСИ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Забезпечення конкурентоспроможності будь-якого підприємства перш за все передбачає виявлення чинників, які мають позитивний або негативний вплив на розвиток і функціонування підприємства. Достовірність виявленого впливу дасть можливість підприємству посилити його конкурентні позиції шляхом посилення позитивної дії чинників й усунення або мінімізації негативної дії чинників.

Чинники впливу на конкурентоспроможність підприємств досліджували значна кількість вітчизняних науковців, зокрема, такі: В. Богомолова, О. Гавриш, В. Геєць, З. Григорова, В. Гриценко, Л. Довгань, К. Кондрашова, В. Котлярова, Е. Нікольська, І. Розгон, В. Федосова, Л. Швайка.

Чинники конкурентоспроможності доцільно поділити залежно від рівня їхнього виникнення: макрорівневі чинники, мезорівневі чинники й мікрорівневі чинники [1].

До макрорівневих чинників відноситься загально політична й соціальна ситуація в країні, наявність платоспроможного попиту населення, інвестиційна, фінансова, грошово-кредитна, цінова політика в країні.

До мезорівневих чинників відносяться такі: наявність конкурентного середовища, що сприяє регулюванню цін і перешкоджає виникненню монопольних структур, кількість постачальників і наявність конкурентів, рівень цін на необхідну сировину й готову продукцію, місткість ринку, ступінь його насичення, частка імпорту продукції, розвиток суміжних і підтримуючих галузей.

До мікрорівневих чинників відносяться такі: організаційно-правова форма підприємства, внутрішня структура підприємства, якість і рівень менеджменту, техніко-економічний рівень виробництва, рівень кваліфікації персоналу, сертифікація виробництва, маркетингова активність підприємства, фінансово-економічний стан підприємства, асортимент, якість продукції, цінова політика підприємства [1].

Аналізуючи зазначені чинники, доцільно виокремити такий чинник як ціна: грошово-кредитна й цінова політика держави на макрорівні, рівень цін на сировину й матеріали на мезорівні, цінова політика підприємства на мікрорівні.

Таким чином, можна констатувати, що конкурентоспроможність нерозривно пов'язана з ціною, яка, в свою чергу, формується під впливом грошової політики держави. Зауважимо, що основним показником грошової політики держави є грошова маса та грошові агрегати.

Як свідчить виконаний аналіз? зміни обсягу грошової маси (за грошовим агрегатом М3) в Україні, спостерігається тенденція до зростання досліджуваного показника з 994,1 млрд грн у 2015 р. до 1438,3 млрд грн у 2019 р., тобто на 444,2 млрд грн (або на 44,7 %). Щорічний темп зростання грошової маси характеризується рівномірністю і становив в середньому приріст на 11,2 % (рис. 1).

Тенденція зміни грошового агрегату М2 аналогічна до зміни грошового агрегату М3, що пов'язано з максимальною наближеністю грошового агрегату М2 до загальної грошової маси в країні. Так, грошовий агрегат М2 збільшився з 993,8 млрд грн у 2015 р. до 1435,2 млрд грн у 2019 р., тобто на 441,4 млрд грн (на 44,4 %) (рис. 1). Грошовому агрегату М2 належить понад 99 % у загальній грошовій масі, а це означає, що цінні папери власного боргу банків та кошти клієнтів, що перебувають у довірчому управлінні банків, в Україні практично не використовуються і становлять лише 0,03–0,3 % від всієї грошової маси.

Окремої уваги заслуговує аналіз грошового агрегату М0, оскільки цей агрегат дає уявлення про стан готівкового обігу в країні. Так, грошова маса за грошовим агрегатом М0 (або готівка) протягом досліджуваного періоду

збільшилася з 282,7 млрд грн у 2015 р. до 384,4 млрд грн у 2019 р., тобто на 101,7 млрд грн (на 36,0 %), що відображено на рис. 1. Натомість питома вага грошового агрегату М0 зменшилася у загальній грошовій масі: з 28,44 % до 26,72 % відповідно, тобто на 1,72 відсоткових пункти [3, с. 164–166].

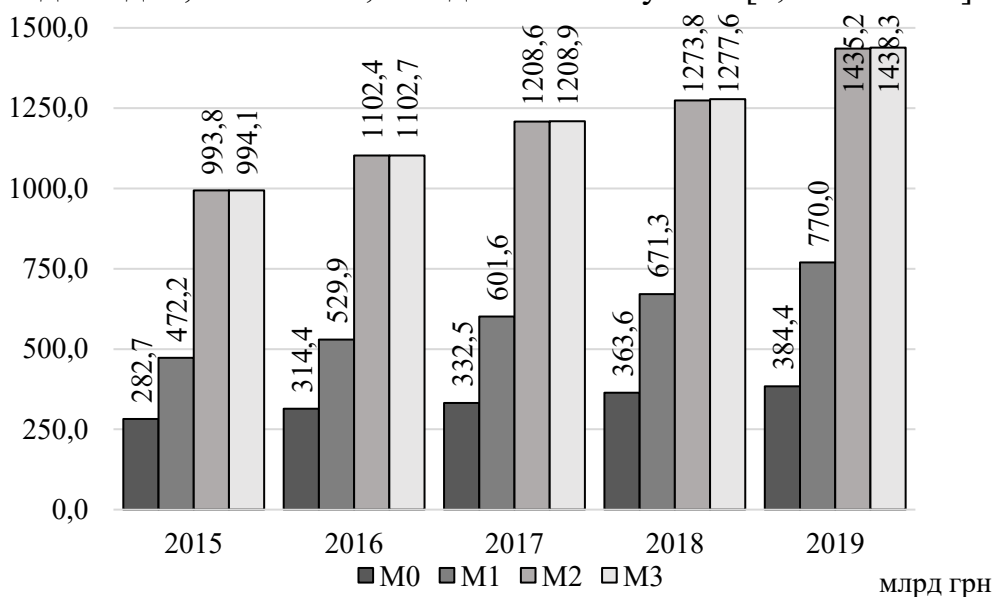

Рис. 1. Динаміка зміни грошових агрегатів в Україні у 2015-2019 рр.

Примітка: Дані наведені на кінець року

Джерело: Складено автором [2, с. 215; 3, с. 164–166]

Зауважимо, що оптимальною вважається питома вага готівки в загальній грошовій масі на рівні 7 % [4, с. 21]. В Україні реальний обсяг готівки перевищує оптимальне значення майже в 4 рази. Таку ситуацію можна пояснити наданням переваги традиційним способам розрахунків та заощаджень, що є наслідком небажання частини населення переводити їхні грошові кошти в безготівкову форму (це стосується і поточних розрахунків в магазинах, і заощаджень). Причинами такого «небажання» є: перше – недовіра до банківської системи; друге – небажання використовувати нові, більш прогресивні форми розрахунків та заощаджень через невміння й відсутність стимулів до освоєння новітніх технологій, а також через брак часу для освоєння нових платіжних засобів.

Аналіз грошового агрегату М1 дає можливість зробити висновок про наявність грошової маси, яка забезпечує розвиток економіки країни. Згідно наведеної на рис. 1 динаміки, можна констатувати загальне зростання грошового агрегату М1 з 472,2 млрд грн у 2015 р. до 770,0 млрд грн у 2019 р., тобто на 297,8 млрд грн (на 63,1 %). Питома вага грошового агрегату М1 зросла з 47,50 % у 2015 р. до 53,54 % у 2019 р., тобто на 6,04 відсоткових пунктів. Така динаміка є позитивною, адже свідчить про збільшення частки грошових коштів, які знаходяться на поточних рахунках у банках у національній валюті з 19,06 % у 2015 р. до 26,82 % у 2019 р., тобто на 7,76 відсоткових пункти. Зауважимо, що зростання коштів на поточних рахунках є позитивним сигналом для бізнесу, оскільки свідчить про зростання кредитного ресурсу [3, с. 164–166].

Висновки. Враховуючи отримані результати дослідження, вважаємо, що для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств за рахунок оптимізації обсягу і структури грошової маси необхідно:

по-перше, здійснити політику інфляційного таргетування, в результаті чого підвищиться рівень економічного розвитку при низькому рівні інфляції, знизяться процентні ставки по кредитах і депозитам, зростуть реальні доходи вітчизняних підприємств;

по-друге, забезпечити цінову стабільність та зниження вартості кредитних ресурсів, в результаті чого покращиться інвестиційний клімат в державі й збільшиться прибутковість суб'єктів господарювання.

Зазначені заходи в комплексі спроможні оптимізувати обсяг і структуру грошової маси в Україні та матимуть позитивний вплив на стабілізацію грошово-кредитної системи в країні, що, відповідно, сприятиме поліпшенню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, що закономірно матиме позитивний ефект для розвитку вітчизняної економіки в цілому.

Список використаних джерел

1. Гавриш О. А., Гриценко В. В., Григорова З. В. Основні фактори впливу на конкурентоспроможність поліграфічних підприємств. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2008. С. 1–9. URL: https://economy.kpi.ua/files/files/24_kpi_2008.pdf.
2. Статистичний щорічний України. 2019. / за ред. І. Є. Вернера. Київ : Державна служба статистики України, 2020. 465 с.
3. Пріхно І. М., Частоколенко І. П., Марченко А. П. Напрями оптимізації обсягу і структури грошової маси в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 4. С. 161–168. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/>.
4. Божанова О. Б. Аналіз стану грошової маси в Україні як складові монетарної політики. *Молодий вчений*. 2016. № 3 (30). С. 19–23.

Бережна Леся Віталіївна,

к.е.н, доцент

Снитюк Оксана Іванівна,

к.е.н, доцент,

Черкаський державний технологічний університет,

Черкаси, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ TOPSIS ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ

В умовах оцінки рівня конкурентоспроможності банків, актуальним постає завдання визначення можливості, доцільності, особливостей а також технологічних і практичних аспектів використання сучасних економіко-математичних методів прийнятті фінансових рішень. Одним із таких методів є метод TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution),

ЗМІСТ

1. КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

<i>Петкова Л. О.</i> Технологічна основа глобальних економічних змін	3
<i>Загоруйко І. О.</i> Концепція світового технологічного рубежу: сучасний стан та перспективи розвитку	5
<i>Гаврилюк О. В.</i> Конкурентні позиції України: незадовільний стан і невтішні перспективи.....	9
<i>Кумачова А. С.</i> Економічні тренди щодо розвитку конкурентного середовища України в сучасних умовах.....	12
<i>Мантур-Чубата О. С., Хижун Б. О., Малашков В. І.</i> Дослідження впливу пандемії на зміну індексу людського розвитку України.....	15
<i>Пасенко В. М., Новрузов Айдин Новруз огли</i> Вплив сектору інформаційно-комунікаційних технологій на зміцнення конкурентоспроможності економіки України	18
<i>Антоненко А. Я.</i> Інноваційні еко-системи як сучасні складові міжнародної конкурентоспроможності	19
<i>Мироненко Д. Ю.</i> Перспективні шляхи підвищення продуктивності праці в аграрній галузі.....	21
<i>Нагорний Д. О.</i> Іноземні інвестиції як необхідна складова стратегії економічного розвитку України.....	23
<i>Скорина В. О.</i> Розвиток теорії міжнародної торгівлі і прямого зарубіжного інвестування.....	27

2. СТРАТЕГІЇ ПОСИЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

<i>Єременко О. М.</i> Актуальні проблеми підвищення конкурентної позиції держави на міжнародній арені	29
<i>Якушева О. В.</i> Оцінка привабливості бізнесу в Кіровоградському регіоні	32
<i>Барбанова І. С.</i> Оцінка інноваційного потенціалу Черкаської області	35
<i>Махно С. В.</i> Оцінка рівня освітнього потенціалу регіону	38
<i>Медведєв Г. В.</i> Стратегія розвитку регіонального ринку готельних послуг	40
<i>Поліщук А. С.</i> Особливості регулювання урбанізаційних процесів у регіонах	42

3. ЕКОНОМІЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ В КОНТЕКСТІ ПОСИЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ

<i>Leshchenko M., Wang H.</i> Global trends in FDI and their implications for development.....	46
<i>Базалійська Н. П., Пархомиць Ю. Б.</i> Краудрекрутинг в роботі HR-менеджера на підприємстві.....	48
<i>Богуцька О. А.</i> Розвиток цифрових компетенцій персоналу як фактор готовності до інтелектуалізації праці в умовах кризи, спричиненої COVID-19	51
<i>Глушко Т. В., Гринюк Д. С.</i> Вплив пандемії COVID-19 на людський розвиток в Україні	53
<i>Гулак Д.В.</i> Перехід побутових споживачів України до ринкових цін на електроенергію: перспективи, недоліки, ризики.....	55
<i>Ляшко І. І.</i> Особливості формування ринкового простору в умовах глобалізації	58
<i>Паздрій В. Я.</i> Інструменти інституційної підготовки закладів освіти до розгортання освітнього підприємництва	60
<i>Plaksiuk O.</i> Зв'язок фінансово-економічних інтересів держави і суспільства	63
<i>Курч Д. В.</i> Міжнародний досвід створення та реєстрації підприємницьких структур	65
<i>Осадченко І. О.</i> Зменшення розриву між країнами з високим та низьким доходом.....	67

4. ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

<i>Гончаренко І. Г., Настенко О. Р.</i> Корупція як фактор руйнування економічного розвитку країни	69
<i>Березіна О. Ю., Башинська А. В.</i> Світовий та національний контекст фінансової інклюзії.....	71
<i>Пріхно І. М., Хандюк М.В.</i> Вплив грошової маси на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств.....	74
<i>Бережна Л. В., Снитюк О. І.</i> Застосування методу topsis для визначення конкурентоспроможності банків	77
<i>Шевченко А. М.</i> Конкурентоспроможність на європейських фінансових ринках.....	81
<i>Куллаб Д. Х.</i> Вплив децентралізації на структуру доходів місцевих бюджетів.....	84

5. ТЕХНОЛОГІЧНІ, ІННОВАЦІЙНІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

<i>Мантур-Чубата О. С., Харчук С. О., Шерпа Б. І.</i> Проблеми використання інноваційних технологій управління персоналом на підприємстві.....	87
<i>Мантур-Чубата О. С., Радішевська В. В., Боровик В. Ю.</i> Гендерні особливості в управлінні персоналом на підприємствах	89
<i>Якушев О. В.</i> Використання інноваційних технологій в управлінні бізнес-процесами підприємств сфери послуг	92
<i>Артьомов Д. Ю., Худєєва К. К.</i> Формування смарт-економіки: політика створення інноваційно-освітніх кластерів	95
<i>Худєєва К. К.</i> Потенціал оздоровлення економіки України через розвиток річкового транспорту	98
<i>Паламарчук Д. М.</i> Динаміка ціни природного газу для кінцевого споживача в ЄС	101

6. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

<i>Чиж В. І.</i> Концепція альтернативності в управлінні витратами	104
<i>Чиж В. І., Сахно Я. С.</i> Значення господарських договорів у стратегії досягнення конкурентоспроможності підприємства	106
<i>Данілкова А. Ю., Горецька А. О.</i> Інноваційні методи професійного розвитку персоналу	108
<i>Данілкова А. Ю., Радішевська В. В.</i> Процес активізації творчої праці на підприємстві	111
<i>Крот Ю. М.</i> Відповідальність аудиторів як основа якості послуг	113
<i>Ткаченко А. А., Крижанівський В. В.</i> Застосування ефективних методик для оцінки стану системи економічної безпеки підприємства та роль бухгалтера-аналітика в ній	115

Наукове електронне видання

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

26 березня 2021 р.

В авторській редакції

Технічний редактор *Манжура Т.А.*

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 8,85. Зам. № 21-43.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002 р.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ
red_vidav@chdtu.edu.ua